

Piotr SKOWROŃSKI

skowronskiskowron@interia.pl

Uniwersytet Warszawski



Marginesy papierów Stanisława Kostki Potockiego jako wyzwanie dla historyków

Władysław Konopczyński, najwybitniejszy badacz osiemnastego wieku, w nieopublikowanym dotąd podręczniku metodologicznym pt. „Historyka” stwierdzał, że nieodzownym elementem warsztatu historycznego jest „duszoznawstwo”. Ten stworzony przez Konopczyńskiego neologizm oznaczał połączenie metod psychologicznych z analizą historyczną, wrażliwością badacza i znajomością epoki. Prawdopodobnie właśnie to „duszoznawstwo” będzie kluczowe dla zrozumienia „bazgrołów”, które na marginesach swoich rękopisów pozostawili ludzie oświecenia. Kopalnią takich rysunków jest Archiwum Publiczne Potockich znajdujące się w Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie. Włączone w skład tego zbioru papiery po Stanisławie Kostce Potockim, założycielu Muzeum w Wilanowie, ministrze edukacji i autorze „Podróży do Ciemnogrodu”, zawierają wiele bezmyślnie rysowanych kształtów i figur. Przelaną na papier emanacją nudy Stanisława Kostki Potockiego były zarówno rzuty pałaców, rysowane cyrklem rozety, jak i kształty kojarzące się dziś z pojazdami kosmicznymi. W referacie postaram się sprawdzić czy połączone siły metodologii historycznej i badań psychologicznych są w stanie powiedzieć coś nowego na temat tego wybitnego człowieka na podstawie analizy rysowanych z nudy bazgrołów.